

Nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh, ngăn chặn hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ

17:02 04/06/2026

Kết quả đấu tranh, ngăn chặn, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trong thời gian từ ngày 7/5/2026 đến ngày 30/5/2026 đã tạo chuyển biến rõ rệt. Tuy nhiên, tình hình thực tế đang đặt ra các yêu cầu mới cho hoạt động thực thi quyền sở hữu trí tuệ tại Việt Nam.

Kết quả thực chất, tạo chuyển biến rõ rệt

Thời gian qua, các bộ, ngành, địa phương đã triển khai quyết liệt, đồng bộ Công điện số 38/CĐ-TTg và đạt được những kết quả thực chất, rõ nét. So với tháng 5 năm 2025, số vụ việc được phát hiện từ ngày 7 đến ngày 30/5/2026 tăng mạnh (2.036 vụ). Các lực lượng chức năng đã quyết liệt vào cuộc và chuyển từ trạng thái xử lý thụ động sang chủ động phát hiện, đấu tranh, ngăn chặn, xử lý các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ. Công tác phối hợp liên ngành được tăng cường rõ rệt, số vụ phát hiện, xử lý, khởi tố hình sự tăng so với giai đoạn trước; trong đó nhiều vụ việc nghiêm trọng đã được phát hiện, xử lý cả hành chính và hình sự theo quy định của pháp luật. Công tác xử lý vi phạm trên môi trường số được tăng cường, bước đầu tạo hiệu ứng răn đe, nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật về sở hữu trí tuệ.

Kết quả đấu tranh, ngăn chặn, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trong thời gian từ ngày 7/5/2026 đến ngày 30/5/2026 đạt kết quả thực chất, tạo chuyển biến rõ rệt, cụ thể là:

Các bộ, ngành, địa phương đã hoàn thành vượt yêu cầu tăng tối thiểu 20% số vụ xử lý của tháng 5/2025. Tính chung của cả nước, số vụ việc bị xử lý hành chính đã gấp 3,93 lần trung bình của một tháng năm 2025.

Một số địa phương có kết quả nổi bật, trong đó Hà Nội xử lý 340 vụ, tăng 236%; Thành phố Hồ Chí Minh xử lý 234 vụ, tăng 1.170% so với cùng kỳ năm 2025. Đây là những địa phương có quy mô xử lý lớn, phản ánh sự quyết liệt trong công tác kiểm tra, kiểm soát thị trường và đấu tranh chống hàng giả, xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ. Riêng Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh đã xử lý 574 vụ,

chiếm khoảng 35,6% tổng số vụ việc xử lý của cả nước. Một số địa phương khác tuy số vụ xử lý chưa lớn nhưng có sự tiến bộ đáng kể so với tháng 5/2025.

Số vụ việc liên quan đến xâm phạm quyền đối với nhãn hiệu bị xử lý chiếm tỷ lệ hơn 98% trên tổng số các vụ việc bị xử lý hành chính, trong đó phần lớn là các nhãn hiệu nổi tiếng của nước ngoài.

Trong quá trình thực hiện Công điện số 38/CĐ-TTg, nhiều vụ việc liên quan đến hành vi xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan bị xử lý, trong đó có 27 vụ bị xử lý hành chính và 7 vụ bị xử lý hình sự.

Về xử lý hành vi xâm phạm bằng biện pháp hình sự: Các lực lượng chức năng đã khởi tố hình sự 44 vụ án liên quan đến hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ (vượt tổng số vụ khởi tố của cả năm 2025), trong đó có 7 vụ liên quan đến hành vi xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan.

Lực lượng chức năng phát hiện, bắt giữ sản phẩm vi phạm

Những tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

Tuy nhiên, trong công tác này vẫn còn những tồn tại, hạn chế, đó là: Tình trạng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, sử dụng trái phép quyền sở hữu trí tuệ vẫn tiếp tục diễn biến phức tạp, với phương thức, thủ đoạn ngày càng tinh vi cả trong thương mại truyền thống và thương mại điện tử; vẫn có tình trạng buôn bán

công khai hàng hoá giả mạo nhãn hiệu tại một số chợ truyền thống, trung tâm thương mại, ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền và lợi ích hợp pháp của người dân, doanh nghiệp, người tiêu dùng và môi trường đầu tư, kinh doanh tại Việt Nam;

Một số cơ quan, đơn vị và địa phương còn có tình trạng nường nhẹ, né tránh trách nhiệm, thiếu quyết liệt; việc phối hợp giữa các lực lượng có lúc, có nơi còn chưa chặt chẽ, thiếu đồng bộ; công tác chia sẻ thông tin, dữ liệu phục vụ điều tra, xử lý vi phạm còn chưa kịp thời và thiếu nền tảng thống nhất; công tác ứng dụng khoa học, công nghệ và chuyển đổi số trong giám sát, phát hiện vi phạm trên môi trường số còn hạn chế;

Một số hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ chưa được quy định cụ thể, rõ ràng tại Bộ luật Hình sự, chế tài đối với một số tội danh xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ được quy định tại Bộ luật Hình sự còn chưa đủ sức răn đe.

Việc tổng hợp số liệu hằng ngày từ nhiều nguồn có khó khăn; một số báo cáo chưa đầy đủ, chưa thống nhất về biểu mẫu, tiêu chí thống kê hoặc thời điểm cập nhật. Việc đối chiếu, so sánh số liệu phục vụ đánh giá kết quả thực hiện Công điện số 38/CD-TTg cũng gặp vướng mắc do nhiều đơn vị thiếu dữ liệu lịch sử. Đến nay vẫn chưa có Cơ sở dữ liệu quốc gia về thực thi quyền sở hữu trí tuệ được chuẩn hóa, liên thông để phục vụ công tác quản lý, chỉ đạo, điều hành và thực thi quyền sở hữu trí tuệ trên phạm vi toàn quốc.

Những tồn tại, hạn chế nói trên, nguyên nhân chủ quan là:

Nhận thức của một số cơ quan, đơn vị, địa phương, tổ chức, cá nhân về bảo vệ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ chưa đầy đủ; trách nhiệm của người đứng đầu chưa được đề cao; công tác thông tin tuyên truyền còn những bất cập;

Nguồn lực phục vụ công tác thực thi quyền sở hữu trí tuệ tại một số cơ quan, địa phương còn hạn chế;

Công tác phối hợp, chia sẻ và cập nhật thông tin giữa các cơ quan liên quan trong một số trường hợp còn chưa kịp thời, đồng bộ, nhất là đối với các vụ việc trên môi trường số, có yếu tố công nghệ và xuyên biên giới đòi hỏi phải tăng cường công tác phối hợp chuyên môn, kỹ thuật giữa các cơ quan liên quan;

Việc tổng hợp, chuẩn hóa số liệu báo cáo giữa các cơ quan, các lực lượng chức năng và các địa phương còn khó khăn.

Về nguyên nhân khách quan:

Sự phát triển nhanh của công nghệ số, thương mại điện tử và nền tảng trực tuyến đặt ra nhiều thách thức đối với công tác kiểm tra, giám sát và xử lý vi phạm;

Phương thức, thủ đoạn vi phạm ngày càng tinh vi, thay đổi nhanh, khó phát hiện; công tác xác minh, xử lý các vụ việc vi phạm trên môi trường số, đặc biệt các vụ việc có yếu tố xuyên biên giới còn gặp nhiều khó khăn;

Sự phối hợp, trao đổi thông tin giữa các quốc gia, tổ chức quốc tế trong phát hiện, xử lý các vụ việc vi phạm quyền sở hữu trí tuệ còn những hạn chế, bất cập.

Thời hạn tạm giữ hành chính ngắn (7 ngày) gây khó khăn cho công tác xác minh, xử lý, nhất là đối với các vụ việc liên quan đến hàng hóa được vận chuyển từ địa phương khác. Trong nhiều trường hợp, đơn vị vận chuyển không nắm được hoặc không cung cấp đầy đủ thông tin về nguồn gốc, chủ sở hữu hàng hóa, trong khi chủ hàng có xu hướng né tránh, không hợp tác hoặc bỏ lại tang vật, gây khó khăn cho việc xác minh và xử lý theo quy định.

Hải quan tạm giữ lô hàng nhập khẩu trị giá 3,5 tỷ đồng có dấu hiệu vi phạm về sở hữu trí tuệ

Phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm thời gian tới

Kết quả đạt được sau hơn 3 tuần triển khai thực hiện Công điện số 38/CĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ là thực chất và đáng khích lệ, song mới chỉ là kết quả bước đầu. Việc Cơ quan đại diện thương mại Hoa Kỳ (USTR) ra Thông báo khởi

xưởng điều tra theo Mục 301 Đạo luật Thương mại năm 1974 của Hoa Kỳ về sở hữu trí tuệ đối với Việt Nam vào ngày 30/5/2026 (ngày 29/5/2026 theo giờ Hoa Kỳ) đặt ra các yêu cầu mới cho hoạt động thực thi quyền sở hữu trí tuệ tại Việt Nam.

Để duy trì thường xuyên, liên tục và nâng cao hiệu quả thực chất công tác thực thi quyền sở hữu trí tuệ; phát huy kết quả đã đạt được trong thời gian qua; bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người dân, doanh nghiệp, nhà đầu tư và xã hội; góp phần xây dựng môi trường đầu tư, kinh doanh minh bạch, lành mạnh, nâng cao hình ảnh, uy tín quốc gia trong hội nhập quốc tế, Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) kiến nghị Thủ tướng Chính phủ, Phó Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương, lực lượng chức năng tiếp tục tập trung thực hiện quyết liệt, đồng bộ, hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp đề ra, trong đó chú trọng một số nội dung trọng tâm sau:

Về nhận thức và hành động:

Quán triệt sâu sắc, đầy đủ và thực hiện nghiêm các chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước về bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, nhất là chỉ đạo của Bộ Chính trị, của đồng chí Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, trọng tâm là Nghị quyết số 397/NQ-CP ngày 05/12/2025 của Chính phủ, Chỉ thị số 02/CT-TTg ngày 30/01/2026 của Thủ tướng Chính phủ và Công điện số 38/CD-TTg ngày 05/5/2026 của Thủ tướng Chính phủ với tinh thần thường xuyên, liên tục, không ngừng, không nghỉ, không có vùng cấm, không có ngoại lệ, huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, các cấp, các ngành, các địa phương, Nhân dân và cộng đồng doanh nghiệp; thi hành đầy đủ các cam kết quốc tế về sở hữu trí tuệ mà Việt Nam tham gia gắn với đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của Việt Nam; chủ động, kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các vi phạm theo quy định pháp luật; nâng cao hiệu quả cơ chế phối hợp liên ngành trong thực thi các quy định pháp luật và trong đấu tranh, ngăn chặn, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ; phân công nhiệm vụ cụ thể theo tinh thần “6 rõ: rõ người, rõ việc, rõ trách nhiệm, rõ thẩm quyền, rõ thời gian, rõ kết quả”.

Về hoàn thiện thể chế:

Bộ Công an, Bộ Công Thương, Bộ Tài chính, Bộ KH&CN, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và các bộ, cơ quan có liên quan theo chức năng, nhiệm vụ tiếp tục tập trung rà soát, sửa đổi, hoàn thiện các cơ chế, chính sách, quy định pháp luật liên quan đến công tác đấu tranh, ngăn chặn, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, trong đó đề xuất cấp có thẩm quyền khẩn trương sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự (năm 2027), Luật Xử lý vi phạm hành chính (năm 2026), Luật

Hải quan (năm 2026); Bộ Công Thương khẩn trương trình Chính phủ ban hành Nghị định hướng dẫn Luật Thương mại điện tử, bảo đảm kịp tiến độ có hiệu lực của Luật từ ngày 01/7/2026.

Về tăng cường ứng dụng khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số: Bộ KH&CN chủ trì, phối hợp với Bộ Công an và các bộ, cơ quan có liên quan khẩn trương nghiên cứu, tổ chức xây dựng cơ sở dữ liệu về thực thi quyền sở hữu trí tuệ theo hướng toàn diện, cập nhật, theo thông lệ quốc tế và đúng quy định của pháp luật, phấn đấu hoàn thành và đưa vào vận hành trong năm 2026 và duy trì tính bền vững trong những năm tiếp theo, tạo công cụ quản lý, hỗ trợ xử lý xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ.

Các bộ, ngành, địa phương tăng cường ứng dụng các biện pháp công nghệ (như trí tuệ nhân tạo, công nghệ Blockchain,...) nhằm phát hiện, truy xuất nguồn gốc và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ trên môi trường số.

Về đào tạo nhân lực:

Bộ Giáo dục và Đào tạo nghiên cứu đưa chương trình giáo dục về sở hữu trí tuệ vào các hệ, cấp học phù hợp nhằm nâng cao nhận thức và ý thức, năng lực chấp hành pháp luật về sở hữu trí tuệ; góp phần hình thành văn hóa sở hữu trí tuệ trong cộng đồng.

Bộ KH&CN, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Nông nghiệp và Môi trường theo chức năng, thẩm quyền được giao đẩy mạnh hoạt động hướng dẫn, tập huấn, hỗ trợ công cụ, phương tiện cần thiết cho các lực lượng chức năng để có đủ kiến thức, kỹ năng phát hiện và xử lý các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trong lĩnh vực được phân công quản lý.

Về bố trí biên chế và kinh phí:

Bộ Nội vụ chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương bố trí đủ biên chế phục vụ công tác quản lý nhà nước, bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ.

Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương bảo đảm kinh phí từ nguồn ngân sách nhà nước cho hoạt động của các cơ quan thực thi quyền sở hữu trí tuệ theo quy định của pháp luật về ngân sách nhà nước và pháp luật quản lý ngành, lĩnh vực; chủ trì, phối hợp với Bộ KH&CN và các bộ liên quan nghiên cứu, đề xuất cơ chế tài chính nhằm nâng cao năng lực, hiệu quả thực thi quyền sở hữu trí tuệ, báo cáo Thủ tướng Chính phủ trong năm 2026.

Về phối hợp liên ngành:

Bộ KH&CN chủ trì, phối hợp với các Bộ: Công an, Quốc phòng, Công Thương, Tài chính, Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Nông nghiệp và Môi trường, Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao ký kết Chương trình phối hợp hành động đấu tranh, ngăn chặn và xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ giai đoạn 2026-2030 trước ngày 10/6/2026.

Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố chỉ đạo các cơ quan chức năng tăng cường phối hợp, trao đổi thông tin, kiểm tra, phát hiện và xử lý kịp thời các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, hàng giả, hàng hóa xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trên địa bàn; đồng thời phối hợp với các bộ, ngành, hiệp hội ngành hàng, tổ chức đại diện chủ thể quyền, doanh nghiệp, tổ chức xã hội - nghề nghiệp trong việc cung cấp thông tin, chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ kỹ thuật, tuyên truyền, đào tạo, nâng cao năng lực thực thi quyền sở hữu trí tuệ.

Về hợp tác quốc tế:

Các bộ, ngành và địa phương đẩy mạnh hợp tác quốc tế trong việc thu thập, chia sẻ thông tin, phối hợp điều tra, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ xuyên biên giới; tranh thủ tận dụng các nguồn lực quốc tế để nâng cao năng lực thực thi quyền sở hữu trí tuệ của các cơ quan Việt Nam.

Hàng hóa có dấu hiệu vi phạm về sở hữu trí tuệ bị bắt giữ

Về các nhiệm vụ cụ thể:

Bộ KH&CN, các bộ, ngành, địa phương theo chức năng, nhiệm vụ được giao tiếp tục triển khai quyết liệt, đồng bộ, hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp về thực thi

quyền sở hữu trí tuệ trong năm 2026 và những năm tiếp theo, bảo đảm phục vụ hiệu quả sản xuất, kinh doanh và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, xây dựng môi trường đầu tư kinh doanh công khai, minh bạch về sở hữu trí tuệ, thúc đẩy phát triển nhanh và bền vững; đồng thời đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế về sở hữu trí tuệ, trong đó có việc giải quyết các vấn đề Hoa Kỳ nêu trong Báo cáo 301; thực hiện chức năng của cơ quan kiểm tra chuyên ngành, bảo đảm kết quả xử lý của năm 2026 phải tăng ít nhất 20% so với năm 2025.

Bộ Công Thương phối hợp với Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố chỉ đạo lực lượng Quản lý thị trường tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm các vụ việc sản xuất, kinh doanh, buôn bán hàng hoá xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, bảo đảm kết quả xử lý của năm 2026 phải tăng ít nhất 20% so với năm 2025.

Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các bộ, cơ quan, địa phương tăng cường kiểm tra hàng hóa xuất nhập khẩu qua biên giới; chủ động tạm dừng làm thủ tục hải quan đối với hàng hóa khi có căn cứ rõ ràng là hàng hóa giả mạo về sở hữu trí tuệ, bảo đảm kết quả xử lý của năm 2026 phải tăng ít nhất 20% so với năm 2025.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì, phối hợp với các bộ, cơ quan, địa phương: (i) Đẩy mạnh kiểm tra việc chấp hành quy định về bản quyền chương trình máy tính tại các doanh nghiệp, bản quyền phim, âm nhạc, chương trình truyền hình, trò chơi điện tử trên môi trường mạng, bảo đảm kết quả xử lý của năm 2026 phải tăng ít nhất 20% so với năm 2025; (ii) Tập trung xử lý ngay hoặc chuyển cơ quan có thẩm quyền để xử lý theo quy định đối với các vụ việc vi phạm nghiêm trọng; (iii) Chỉ đạo các cơ quan báo chí tích cực truyền thông, tuyên truyền để người dân, doanh nghiệp, cộng đồng và toàn xã hội nhận diện, đấu tranh, phòng, chống, ngăn chặn, xử lý các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, góp phần thực hiện nghiêm quy định pháp luật và nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực thi quyền sở hữu trí tuệ.

Bộ Công an chủ trì, phối hợp với các bộ, cơ quan liên quan tập trung xác minh, điều tra, khởi tố một số vụ án nghiêm trọng xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan, nhãn hiệu và chỉ dẫn địa lý theo quy định pháp luật; triệt phá các website và các tổ chức điều hành các website vi phạm bản quyền trực tuyến có lượng truy cập lớn, nhất là các website lưu trữ, cung cấp phim, âm nhạc, trò chơi điện tử di động, chương trình truyền hình lậu có dùng tiếng Việt và tiếng nước ngoài, nhất là tiếng Anh.

Bộ Quốc phòng tập trung chỉ đạo lực lượng bộ đội biên phòng, cảnh sát biển và các lực lượng liên quan phối hợp chặt chẽ với Bộ Công an, các cơ quan liên quan, các địa phương triển khai thực hiện quyết liệt các nhiệm vụ được phân

công về đấu tranh, ngăn chặn, xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ theo quy định.

Bộ Ngoại giao chủ động phối hợp với Bộ KH&CN, các bộ, ngành, địa phương cung cấp thông tin cho các đối tác quốc tế về hoạt động và những nỗ lực, kết quả đạt được trong thực thi quyền sở hữu trí tuệ của Việt Nam; chỉ đạo các cơ quan chức năng như cơ quan đại diện ngoại giao, cơ quan lãnh sự thu thập, phản ánh thông tin của các đối tác quốc tế về tình hình thực thi quyền sở hữu trí tuệ của Việt Nam.

Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố chỉ đạo các cơ quan chức năng đẩy mạnh hoạt động kiểm tra, phát hiện, xử lý kịp thời các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trên địa bàn, bảo đảm kết quả xử lý của năm 2026 phải tăng ít nhất 20% so với năm 2025. Chủ tịch Ủy ban nhân dân các cấp chịu trách nhiệm về việc để xảy ra tình trạng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trên địa bàn.

Đề nghị Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao tăng cường các hoạt động kiểm sát, truy tố, xét xử các vụ án về sở hữu trí tuệ bảo đảm nghiêm minh, đúng quy định pháp luật.

Minh Anh